

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion eläkelainsäädännön sotilaseläkejärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien sotilashenkilöiden sekä eräiden siviilihenkilöiden eläkeoikeutta koskevia säännöksiä muutettavaksi työeläkejärjestelmään vuoden 2005 alusta voimaan tulevien, siviilihenkilöiden eläkkeitä koskevien muutosten johdosta. Edelleen siinä ehdotetaan entisten vär-

vättyjen henkilöiden aikanaan sukupuolen perusteella määräytyneestä eroamisistä eläketurvaan aiheutuneiden erojen korjaamista.

Esityksen tarkoittamat muutokset ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Voimaantulosäännöksen mukaan muutoksia sovellettaisiin vuoden 2005 jälkeen sattuviin eläketapahtumiin.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Varsinainen sotilaseläkejärjestelmä koskee nykyisin noin 7 000 puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevaa upseeria ja opistoupseeria. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa on lisäksi noin 1 500 sotilasammattihenkilöä, 900 erikoisupseeria ja sotilasappia sekä 1 900 rajatai merivartijaa. Sotilaseläkejärjestelmässä oikeus eläkkeeseen syntyy joko palvelun ajan perusteella tai 65 vuotta alempien, puolustusvoimista ja rajavartiolaitoksesta annetuilla asetuksilla säädettyjen eroamisikien perusteella. Eläkejärjestelmä on viime vuosikymmeninä osaltaan tukenut koulutetun ja sopivan ikäisen reservin muodostumista ja ylläpitoa. Toisaalta se on myös osaltaan taannut soveliaan henkilöstön saamista näihin tehtäviin.

Sotilaseläkejärjestelmää ja puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen muiden henkilöiden eläketurvaa muutettiin merkittävämmiin vuoden 1995 ja 1996 alusta voimaan tulleilla säännöksillä. Muutokset noudattivat silloin osittain valtion siviilihenkilöstön eläketurvaan vuoden 1995 alusta tehtyjä muutoksia. Henkilöstö jaettiin vanhoihin ja uusiin edunsaajiin sen perusteella ovatko he olleet jo ennen 1 päivänä tammikuuta 1993 alkaneessa jatkuvassa palveluksessa eläketapahtumaansa asti. Niin sanottuja vanhoja edunsaajia on edelleen noin 6 800 henkeä ja uusia edunsaajia noin 4 500 henkeä. Vanhoilla edunsaajilla on edelleen nopeampia karttumisprosentteja ja yksilöllisesti laskettuja eroamisikää.

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen henkilöstöryhmiä luokiteltiin muutosten yhteydessä uudelleen muun muassa niin, että osasta entisiä värväytyjä tehtiin uusi sotilasammattihenkilöiden ryhmä. Samassa yhteydessä eroamisikää tarkistettiin niin, että useimpien sotilaiden ja sotilasammattihenkilöiden eroamisikäksi tuli 55 vuotta. Varsinaiseen sotilaseläkejärjestelmään on sen jälkeen kuulunut vuoden 2003 lopussa poikkileikkaustilanteessa noin 9 000 henkilöä. Heillä kaikilla on oikeus sotilaseläkkeeseen palvelmansa yksilöllisen ajan perusteella jo ennen eroamisikänsä. Luokittelujen jälkeen

sotilaseläkejärjestelmän ulkopuolelle jäi yhteensä noin 1 000 sellaista puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen palveluksessa edelleen olevaa henkilöä, joilla oli ja on edelleen 63 vuotta alempi eroamisikä.

Sotilaseläkejärjestelmän eläkkeen perusteena olevan palkan laskenta-aika muutettiin hitaasti neljästä kymmeneen vuoteen niin, että laskenta-aika on vielä vuonna 2007 eläkkeelle siirtyvillä 7 vuotta. Sotilaseläkejärjestelmän poikkeuksellisuudesta johtuen siinä on ollut varsin jäykät loppukarensisivaatimukset. Eläkeoikeus on syntynyt vain, jos sotilasvirassa on palveltu viimeiset kuusi kuukautta ennen eläkkeelle jäämistä ja kun viimeisten viiden vuoden aikana ennen palveluksen päättymistä palvelusta tällaisessa virassa on ollut vähintään kolme vuotta.

2. Työeläkejärjestelmän muutokset

Suomalaisen työeläkejärjestelmän uudistus tulee voimaan vuoden 2005 alusta. Yksityisen sektorin osalta tätä koskevat lait (muun muassa työntekijäin eläkelaki) hyväksyttiin jo vuonna 2003 ja julkisen sektorin lait (muun muassa valtion eläkelaki) vuonna 2004. Uudistuksen sisältönä on, että pitkissä työsuhteissa siirrytään nykyisestä 10 viimeisen vuoden eläkepalkan laskenta-ajasta hitaasti koko uran, enimmillään siis jopa 50 vuoden, pituiseen eläkkeen karttumiseen. Vuoden 2004 loppuun saakka ansaittu eläketurva lasketaan nykyäänöillä euromääräiseksi vapaakirjaeläkkeeksi ja siihen lisätään vuoden 2004 jälkeisistä ansioista karttunut, uudella tavalla laskettava eläke. Uudistukseen liittyy lukuisia pienempiä erillisiä muutoksia. Ne koskevat eläkeikää välillä 63—68 vuotta, karttumisnopeutta, yhteensovitusta, indeksikorotusta, palkkakerrointa, elinaikakerrointa, palkattomien jaksojen eläketurvaa, työntekijän eläkemaksun määrää, varhennettua vanhuuseläkettä, tulevaa aikaa sekä yksilöllisen varhaiseläkkeen ja työttömyyseläkkeen lopettamista. Työeläkkeissä ei enää vuoden 2004 jälkeen ole eläkkeiden yhteensovitusta. Uudella koko uraan perustuvalla eläkkeen laskentatavalla ei enää muodostu sellaista kuukautta kohden laskettua eläkkeen

perusteena olevaa palkkaa, jonka varaan yhteensovitus voisi rakentua. Nämä muutokset aiheuttavat tarpeen muuttaa myös sotilaseläkejärjestelmää.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sotilaseläkejärjestelmään ehdotetaan uutta eläkkeen laskentatapaa. Se perustuisi nykyiseen tapaan edelleen sotilasuran 10 viimeisen vuoden ansioihin. Eläkkeen karttumisen ehdotetaan sotilasuralle muutettavaksi päiväkarttumaksi vuoden 2005 alusta lukien niin, että sotilaseläke karttuisi 1/180 jokaiselta sotilasuran päiväältä. Tämä vastaa 2 prosentin suuruista vuotuista karttumaa kuten nykyisinkin. Uuden laskentatavan voimaantultua uran erilaisten palkattomien keskeytysten eläketurva on mahdollista eriyttää sotilaseläkkeen kartumisesta ja järjestää samanlaisiksi kuin siviilihenkilöilläkin. Lentäjän tehtävissä palvelevan eläke ehdotetaan karttumaan 1/120 prosenttia päivässä, mikä vastaa heidän nykyistä 3 prosentin suuruista vuosikarttumaansa. Sotilaseläkkeen nopean karttumistavan vuoksi eläkkeelle ehdotetaan edelleen siviilihenkilöiden eläkkeistä poiketen erillistä enimmäismäärää, joka olisi 60 prosenttia viimeiseltä 10 vuodelta lasketusta keskikuukausiansiosta. Muusta yhteensovituksesta luovuttaisiin vuoden 2005 jälkeen samoin kuin työeläkkeissäkin kuitenkin niin, että liikenne- ja tapaturmavakuutuskorvaukset vähennettäisiin suoraan eläkkeestä.

Sotilaseläkejärjestelmän loppukarensseihin ehdotetaan muutoksia niin, että karenssi perustuisi tulevaisuudessa nykyisen vähimmäisaikavaatimuksen sijaan sotilasviran ansioihin. Sotilaseläkkeen saamisen ehdoksi ehdotetaan vähintään 12 000 euron ansiota sotilasvirassa vähintään kolmena kalenterivuotena eläkeiän saavuttamista tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden viimeisen kalenterivuoden aikana.

Eläkeindeksi, palkkakerroin ansioiden vuositarkistuksiin, elinaikakerroin ja uusi tulevan ajan eläkkeen laskutapa ehdotetaan samanlaisiksi kuin siviilihenkilöiden työeläkkeissä. Työntekijän eläkemaksu olisi niin ikään samanlainen kuin siviilihenkilöillä ja sen vuotuinen määrä ehdotetaan edelleen vähennet-

täväksi vuosiansioista 10 viimeisen vuoden ansiota laskettaessa.

Sotilashenkilöiden eroamisikäjärjestelmä on nykyisellään varsin jäykkä. Yleinen eroamisikä on 55 vuotta, mutta tätä alempia eroamisikä on edelleen paljon. Se aiheuttaa useille henkilöille tilanteita, joissa on pakko erota vaikka täyttä 60 prosentin suuruista eläkettä ei vielä ole ehtinyt uralta karttua. Siksi tarkoituksena on selvittää puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa mahdollisuudet joustavoittaa eroamisikäjärjestelmää niin, että henkilöllä olisi halutessaan mahdollisuus jatkaa palvelua niin kauan kunnes hän saavuttaa täyden eläkkeen, ei kuitenkaan yli 55 vuoden iän. Sama tilanne koskee eräitä vanhoja siviilejä, jotka ovat aiemmin olleet värvätyn virassa.

Vuoden 1995 alusta voimaantullut jako vanhoihin ja uusiin sotilaisiin aiheuttaa tarvetta järjestää siirtymäsäännöksillä vanhojen sotilaiden eläketurvaa poikkeavasti. Eläkkeen perusteena olevan ansion laskenta-aika olisi edelleen 7 vuotta vuoteen 2007 saakka. Sen jälkeen vuosien määrää lisättäisiin yhdellä joka vuosi niin, että vuonna 2010 aika on 10 vuotta. Ajalta ennen vuotta 2005 ansioiden korottamiseen ehdotetaan palkkakerroimen tavoin laskettavaa kerrointa, jossa on ansioiden nousun painoarvo 80 % ja kuluttajahintojen nousun painoarvo 20 %. Ennen vuotta 2005 sotilaseläkkeelle siirtyneiden sekä vuonna 2005 sotilaseläkkeelle siirtyvien eläkkeitä ehdotetaan korotettavaksi nykyisellä työikäisen indeksillä kunnes hän täyttää 60 vuotta, kuitenkin enintään vuoteen 2011 saakka.

Puolustusvoimien siviilien vuoden 1995 alusta voimaantullut eroamisikäjärjestely ehdotetaan samalla korjattavaksi. Ennen vuotta 1995 palvelukseen tulleiden miesvärvättyjen entinen 50 vuoden ja naisvärvättyjen entinen 60 vuoden eroamisikä muutettiin tuolloin 55 vuodeksi. Tätä koskeva siirtymäsäännös säilytti kuitenkin erot eroamisikästä ja tästä aiheutui eriarvoisuutta myös eläkkeellejäämisikään. Tämä vajaata 200 vielä palveluksessa olevaa naispuolista sotilasammattihenkilöä ja siviiliä koskeva epäkohta ehdotetaan korjattavaksi niin, että he voisivat tietyillä edellytyksillä jäädä eläkkeelle vastaavassa miespuolisten henkilöiden eroamisikässä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Organisatoriset vaikutukset

Muutoksilla on sotilaseläkejärjestelmän piirissä olevien henkilöiden eläketurvaa vaikuttava vaikutus. Työeläkejärjestelmään vuoden 2005 alusta tulevien muutosten avulla suomalaisia kannustetaan jatkamaan työelämässä nykyistä pitempään. Sotilaseläkejärjestelmä sopeutetaan työeläkejärjestelmään tehtyihin muutoksiin.

Hallinnollinen työ Valtiokonttorissa lisääntyy hieman muutosten johdosta.

4.2. Taloudelliset vaikutukset

Esitys vaikuttaisi sotilaseläkemenoon siten, että lyhyellä aikavälillä esitys hieman lisäisi kustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä sotilaseläkemenoa laskee. Ennen vuotta 2010 lisäkustannukset muodostuisivat suuremmiksi kuin saadut säästöt, mutta tämän jälkeen muutokset laskisivat vuotuista eläkemenoa. Vuoden 2005 alusta voimaan tulevat muutokset vähentäisivät valtion eläkemenoa nimellisarvoltaan noin 10 miljoonaa euroa vuonna 2020, noin 34,5 miljoonaa euroa vuonna 2030 ja noin 150 miljoonaa euroa vuonna 2050. Tästä esityksestä aiheutuvat menonlisäykset ovat huomattavasti pienemmät, sillä elinaikakertoimesta aiheutuvat muutokset on jo säädetty lailla 679/2004 valtion eläkelain muuttamisesta.

Esityksessä on sekä eläkkeitä suurentavia että pienentäviä muutoksia. Kustannuksia lisäisi palkkakertoimen käyttö valintavuosien ansioiden vuositarkistuksiin nykyisen TEL-indeksin sijasta, jolloin eläkkeen lähtötaso muodostuisi nykyistä suuremmaksi. Samoin niitä lisää entisten naisvärvättyjen mahdollisuus jäädä eläkkeelle nykyistä aikaisemmin. Pienentävistä tekijöistä merkittävin olisi elinaikakertoimen käyttöönotto vuodesta 2010 alkaen. Elinaikakertoimen vaikutuksia arvioitaessa on oletettu, että väestön elinikä pitenee

nykyisellä tahdilla vuoteen 2050 saakka. Elinaikakertoimen osuus eläkemenon vähenyksestä olisi noin 5 miljoonaa euroa vuodessa vuonna 2020, noin 22,5 miljoonaa euroa vuodessa vuonna 2030 ja noin 120 miljoonaa euroa vuodessa vuonna 2050. Loppu säästö tulisi eläkkeiden indeksikorotusten muuttumisesta.

Esitys lisäisi Valtiokonttorin hallintokustannuksia yhteensä noin 1 miljoonaa euroa vuosina 2005—2007.

4.3. Sukupuolivaikutusten arviointi

Ennen vuotta 1995 palvelukseen tulleiden miesvärvättyjen entinen 50 vuoden ja naisvärvättyjen entinen 60 vuoden eroamisikä muutettiin tuolloin 55 vuodeksi. Tätä koskeva siirtymäsäännös säilytti kuitenkin erot eroamisikästä ja tästä aiheutui eriarvoisuutta myös eläkkeellejäämisikään. Lain valtion eläkelain voimaantulosäännöksen muuttamisesta vaikutukset kohdistuvat niihin lähes 200 edelleen palveluksessa olevaan entiseen naispuoliseen värvättyyn henkilöön, jotka siirtyvät eläkkeelle vuoden 2004 jälkeen. Esitys toteuttaa siten sukupuolten tasa-arvon.

5. Asian valmistelu

Esitys perustuu 8 päivänä lokakuuta 2003 Valtion työmarkkinalaitoksen, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n, Palkansaajajärjestö Pardia ry:n ja Valtion yhteisjärjestö VTY ry:n saavuttamaan yhteiseen näkemykseen sotilaseläkejärjestelmän uudistuksen sisällöstä. Esitys on valmisteltu virkатыönä valtiovarainministeriössä ja valtiokonttorissa yhteistyössä valtion henkilöstöä edustavien keskusjärjestöjen puolustusministeriön, pääesikunnan ja rajavartiolaitoksen kanssa. Esityksestä on lisäksi käyty yhteistoimintaneuvottelut valtion eläkeneuvottelukunnassa, jossa valtion henkilöstöä edustavat keskusjärjestöt ovat edustettuina.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Valtion eläkelaki

5 §. Pykälän 6 momentissa säädetään lentäjän tutkintoa edellyttävän viranhaltijan eläkeajan karttumisesta puolitoistakertaisesti. Koska tämän lakiehdotuksen 10 §:n 3 momentti sisältää säädösehdotuksen eläkkeen karttumisesta vastaavassa tehtävässä, lainkohta ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

7 f §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 f pykälä, jossa säädettäisiin eläkkeen perusteena olevien ansioiden määräytymisestä. Ehdotetun pykälän mukaisesti eläkkeen perusteena oleva ansio määräytyy enintään 10 eläketapahtumaa edeltävän vuoden ajalta tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävältä ajalta. Ellei tällaisia ansioita ole, voidaan eläkkeen perusteena olevaa ansiota määrättäessä käyttää eläketapahtuman tai palveluksen päättymisvuoden ansioita. Ansioina huomioidaan vain tulot 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa mainitussa sotilasvirassa. Eläkkeen perusteena olevat ansiot saadaan laskemalla palkkakertoimella korotetut ja palkansaajien eläkevakuutusmaksuilla vähennetyt tulot yhteen ja jakamalla saatu summa tarkasteluajankohdan sotilaseläkkeeseen oikeuttavien päivien lukumäärällä. Kyseinen luku kerrotaan 30:llä.

8 §. Pykälän 4 momentissa säädetään eläkeoikeuden saavuttamisesta ja vaadittavista loppukarensseista sotilaseläkejärjestelmässä. Loppukarenssiehdon täytyminen edellyttää, että edunsaaja on palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden kuuden kuukauden aikana ollut yhdenjaksoisesti jatkuneessa palveluksessa sotilaseläkkeeseen oikeuttavassa tehtävässä ja että hänellä välittömästi palveluksen päättymistä edeltäneiden viiden viimeisen vuoden kuluessa on eläkeajaksi luettavaa aikaa vähintään kolme vuotta kyseisessä sotilaseläkkeeseen oikeuttavassa tehtävässä.

Nykyinen loppukarenssivaatimus ehdotetaan tässä yhteydessä poistettavaksi. Yhdenjaksoisuuden vaatimus kuitenkin säilyisi. Vuoden 2005 alusta oikeuden sotilaseläkkeeseen saavuttaisi, jos tämän lakiehdotuksen 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa ehdotetut edellytykset täyttyvät.

Ennen vuotta 2005 eläke aika määräytyy tuolloin voimassa olleiden säännösten perusteella ja vuodesta 2005 lukien vastaava aika määräytyy tämän lakiehdotuksen 10 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisen palveluksen perusteella. Jos eläketapahtuma sattuisi vuoden 2005 aikana, noudatettaisiin kuitenkin ennen 2005 voimassa olleita loppukarenssisäännöksiä.

Tämän johdosta momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tämän lakiehdotuksen 10 §:n 3 momentin 1 kohtaan.

Lisäksi 8 §:n 4 momentin 2 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi siitä puuttuva merivartijan virka.

10 §. Pykälän 3 momentissa säädetään eläkkeen karttumisesta. Nykyisen järjestelmän mukaisesti sotilashenkilöiden eläke karttuu 2 prosenttia vuodessa (1/6 prosenttia kuukaudessa). Eräillä vanhojen siirtymäsäännösten piirissä olevilla henkilöillä eläkkeen karttumisprosentti on 2,64, 2,44 tai 2,2 vuodessa. Uusilla merivartijoilla karttumisprosentti on 1,5 vuodessa.

Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuoden 2005 alusta lukien eläke karttuu 1/180 prosenttia päivässä (vastaa 2 prosentin karttumaa vuodessa) eläkkeen perusteena olevasta ansiosta. Kyseinen karttumisen edellyttää 12 000 euron keskimääräistä vuosittaista ansiota sotilasvirassa (1 000 euroa kuukaudessa, 33,33 euroa päivässä). Lisäksi edellytetään 12 000 euron ansiota sotilasvirassa viiden eläketapahtumaa tai eläkeoikeuden syntymistä edeltävän kalenterivuoden aikana vähintään kolmena kalenterivuotena. Jollei mainittu toteudu, noudatetaan yleisiä valtion eläkelain mukaisia karttumia. Lentäjien eläke karttuu 1/120 prosenttia päivässä, joka vastaa 3 prosentin karttumaa vuodessa. Tässä momentissa säädetyt edellytykset täytävillä, sotilaseläkejärjestelmään kuuluvilla edunsaajilla tulevan ajan eläke karttuisi kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen lasketaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tämä tarkoittaisi muun muassa

lentäjien osalta sitä, että mainittuun ikään saakka tulevan ajan eläke karttuisi heillä 3 prosenttia vuodessa. Uuden merivartijan eläke karttuu 2 prosenttia vuodessa vuoden 2005 alusta lukien.

Pykälän 8 momentissa säädetään eläkkeen enimmäismäärästä. Tässä lainkohdassa olevat viittaukset lailla valtion eläkelain muuttamisesta annetulla lailla (679/2004) muutettuna 10 § 7 momenttiin ehdotetaan poistettavaksi. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkkeen enimmäismäärä on 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta ansiosta. Enimmäismäärä koskee kyseisen eläketapahtuman yhteydessä myönnettäviä etuuksia ja mahdollinen vähennys tehdään valtion eläkelain mukaisesta eläkkeestä. Siirtymäsäännösten piiriin kuuluvilla edunsaajilla olevat eläkkeiden enimmäismäärät säilyvät ennallaan. Heillä eläkkeen enimmäismäärä voi olla 61—66 prosenttia eläkkeen perusteena olevista ansioista.

1.2. Laki valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (638/1994) voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 momentti. Momentissa säädettäisiin, että sellaisella sotilasmattihenkilöllä, joka on palvellut värvätynä vuoden 1994 päättyessä, on oikeus saada vanhuuseläke valinnaisesti 50—55 vuoden iässä. Vähintään 16 vuoden palvelus värvätyn virassa vuoden 1994 loppuun mennessä oikeuttaisi eläkkeen saamiseen 50 vuoden iässä ja alle 3 vuoden palvelus 55 vuoden iässä. Ehdotetun muutoksen mukaan naisilla olisi mahdollisuus jäädä eläkkeelle samassa iässä kuin miehillä.

Valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 momentti. Momentissa säädettäisiin siitä, että mikäli sellainen edunsaaja, jonka eroamisikä edellä mainitussa momentissa tarkoitettussa virassa on 60 vuotta, ottaa eläkkeen ennen 55 vuoden iän täyttymistä, karttuneen eläkkeen määrää ajalta ennen vuotta 1994 vähennettäisiin 0,27 prosenttia jokaiselta varhennetulta kuukaudelta. Vähennys laskettaisiin yhteensovitusta

eläkkeestä.

Valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 momentti. Momentissa säädettäisiin, että sellaisella puolustusvoimien siviilivirassa palvelevalla virkamiehellä, joka on palvellut värvätynä vuoden 1994 päättyessä, on oikeus saada vanhuuseläke valinnaisesti 50 vuoden — 57 vuoden 6 kuukauden iässä. Vähintään 16 vuoden palvelus värvätyn virassa vuoden 1994 loppuun mennessä oikeuttaisi eläkkeen saamiseen 50 vuoden iässä ja alle 3 vuoden palvelus 57 vuoden 6 kuukauden iässä. Ehdotetun muutoksen mukaan naisilla olisi mahdollisuus jäädä eläkkeelle samassa iässä kuin miehillä.

Valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 12 momentti. Momentissa säädettäisiin siitä, että mikäli sellainen edunsaaja, jonka eroamisikä edellä mainitussa momentissa tarkoitettussa virassa on 60 vuotta, ottaa eläkkeen ennen 57 vuoden 6 kuukauden iän täyttymistä, karttuneen eläkkeen määrää ajalta ennen vuotta 1994 vähennettäisiin 0,33 prosenttia jokaiselta varhennetulta kuukaudelta. Vähennys laskettaisiin yhteensovitusta eläkkeestä.

1.3. Valtion perhe-eläkelaki

6 §. Pykälän 2 momentissa säädetään perhe-eläkkeen yhteensovitusrajasta valtion eläkelain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettulle edunsaajalle. Koska mainittu lainkohta on kumottu lailla valtion eläkelain muuttamisesta 679/2004 ja koska eläkkeiden yhteensovitus poistuisi vuoden 2005 alusta lukien, tätä koskeva valtion perhe-eläkelain säännös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

2. Voimaantulo

2.1. Laki valtion eläkelain muuttamisesta

Valtion eläkelakia koskevat muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan siviilihenkilöstöä koskevan työeläkejärjestelmän muutosten tapaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Vanhoja jo myönnettyjä alle 60-vuotiaiden sotilaseläkejä muutoksista koskisi ainoastaan indeksikorotus. Muutokset eivät muilla tavoin kos-

kisi jo eläkkeellä olevia entisiä sotilaita tai sotilashenkilöitä.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti muutoksia sovellettaisiin kun eläketapahtuma sattuu 31 päivän joulukuuta 2005 jälkeen. Näin sotilaseläkejärjestelmän soveltaminen saataisiin sopeutettua yhteen yleisen eläkejärjestelmän tehtyjen muutosten soveltamisen portaittaiseen voimaantuloon.

Sotilaseläkejärjestelmän piirissä olevilla edunsaajilla on lyhyempi työura kuin muilla valtion eläkejärjestelmän piirissä olevilla edunsaajilla ja lisäksi heidän uransa ansiotaso on loppua kohden nouseva. Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotetaan, että sotilaseläkejärjestelmän piiriin kuuluvilla edunsaajilla eläkkeen perusteena olevan ansion laskenta-aika säilyisi seitsemänä vuotena vuoteen 2007 saakka ja sen jälkeen laskenta-aika nostettaisiin asteittain kymmeneksi vuodeksi.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaisesti eläkkeen perusteena olevan ansion laskentaan vaikuttavien vuosien työansiot ajalta ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 korotettaisiin eläkettä laskettaessa kertoimella, jossa ansiotasoindeksi paino on 80 % ja kulluttajahintaindeksi paino 20 %, vuoden 2004 tasolle ja siitä edelleen laskentavuoden tasolle sen vuoden palkkakertoimella. Tarkistettaessa ansioita käytettäisiin tässä momentissa säädettyjä pistelukuja. Tätä kerrointa ehdotetaan käytettäväksi uudella tavalla laskettaviin sotilaseläkkeisiin kun eläketapahtuma sattuu vuoden 2005 jälkeen.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaisesti ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 sotilaseläkejärjestelmästä eläkkeelle siirtyneen sekä vuonna 2005 eläkkeelle siirtyvän edunsaajan eläkettä korotettaisiin indeksillä, jossa ansiotasoindeksi paino on 50 % ja kulluttajahintaindeksi paino 50 %, kunnes eläkkeensaaja täyttää 60 vuotta, kuitenkin enintään vuoteen 2011 saakka. Säännöksen tarkoituksena on taata viimeisten viiden vuoden aikana ennen 60 vuoden ikää sotilaseläkkeelle siirtyneiden nykyisenkaltainen indeksi 60 vuoden ikään saakka. Se päättyy viimeistään vuonna 2011, jonka jälkeen nykyisenkaltaista alle 65 vuotiaiden eläkeindeksiä ei enää vahvisteta.

Voimaantulosäännöksen 6 momentin mu-

kaisesti laskettaessa eläkettä 8 §:n 4 momentin 1–3 kohdissa mainituille edunsaajille ei sovellettaisi, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädetään jatkuvien palvelussuhteiden eläkeoikeuden laskemisesta. Muiden puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien edunsaajien kohdalla sovellettaessa valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksen 5 momenttia, rajaprosenttiin lisätään 1,5 prosenttiyksikköä jokaista sellaista täyttä vuotta kohden jolla kyseisen edunsaajan eroamisikä alittaa 63 vuotta. Rajaprosentti voi kuitenkin olla enintään 60.

2.2. Laki valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (638/1994) voimaantulosäännöksen muuttamista koskevat säännökset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Muutoksia sovellettaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu lain tultua voimaan.

2.3. Laki valtion perhe-eläkelain muuttamisesta

Valtion perhe-eläkelain muuttamista koskevat säännökset ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005. Muutoksia sovellettaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu lain tultua voimaan.

3. Säättämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 60/2002 vp käsitellyt hallituksen esitystä eläkelainsäädännön muuttamiseksi (HE 242/2002 vp). Mainitussa lausunnossaan perustuslakivaliokunta toteaa, että eläkelainsäädännön muutosten valtiosääntöoikeudellinen arviointi perustuu ennen muuta kahteen näkökohtaan, perustuslain 15 §:ssä säänneltyyn omaisuudensuojaan ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun perustoimeentulon turvaan.

Valiokunnan mukaan (PeVL 13/1995 vp)

"eläkeoikeuksien perustuslain suojassa on ollut kysymys nimenomaan ansaituksi katsotun konkreettisen edun, ei sen sijaan esimerkiksi tietyn voimassa olevan eläkejärjestelmän suojaamisesta. Valtiosäännön mukaisena läh-
tökohtana on siten pidetty sitä, että tavallisella lailla voidaan säätää eläkejärjestelmän sisällöstä myös palvelussuhteessa oleviin vaikuttavasti. Tavallisella lailla järjestettäviin, jollei jostakin erityisestä syystä muuta johdu, ovat kuuluneet muun muassa säännökset eläkeistä, eläkkeen kertymisestä ja tavoite-
tasosta. Tarkoitettunlaisen erityisen syyn on katsottu voivan muodostua lähinnä siitä, että eläkejärjestelmän muutokset toteutetaan tavalla, joka joiltain osin saisi aikaan ansaittuina pidettävien eläke-etujen kohtuuttoman heikennyksen."

Ehdotetuilla lainmuutoksilla ei puututa perustuslailla suojattuihin oikeuksiin. Muutokset koskevat niiden voimaantulon jälkeen sattuvia eläketapahtumia eikä niillä puututa muutoksen voimaantumiseen mennessä kertyneen eläkkeen määrään. Tuleviakin eläkkeitä heikentävät ainoastaan tuleva maksettavien eläkkeiden heikompi indeksi ja elinaikakeroin, mutta nämä muutokset on jo hyväksytty lailla 679/2004 valtion eläkelain muuttamisesta, joka koskee myös sotilaseläkkeitä. Hallitus katsoo, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 5 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 939/1999,

muutetaan 8 §:n 4 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 10 §:n 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 4 momentti laeissa 1180/1996 ja 638/1994 ja mainitussa laissa 939/1999, 10 §:n 3 momentti mainitussa laissa 638/1994 ja 10 §:n 8 momentti laissa 1006/2002, sekä

lisätään lakiin uusi 7 f § seuraavasti:

7 f §

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdan mukaisen edunsaajan kohdalla huomioon ainoastaan 10 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaiset ansiot enintään 10 eläketapahumaa edeltävän vuoden ajalta tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävältä ajalta. Eläkkeen perusteena oleva ansio lasketaan 7 b ja 7 c §:n mukaisesti ja saatu summa jaetaan tarkasteluajan sotilaseläkkeeseen oikeuttavien päivien lukumäärällä. Kyseinen luku kerrotaan 30:llä.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu uusi edunsaaja

a) sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta; ja

b) edellä a alakohdassa tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä a alakohdassa tarkoitettussa virassa tai yhteensä siinä ja

muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta ja jos tämän lain 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetty, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täytyvät.

2) jos puolustusvoimien erikoisupseerin, sotilaspapin tai sotilasammattihenkilön taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta ja hänellä on tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta ja jos tämän lain 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetty, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täytyvät.

3) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin tutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen soti-

lasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään seuraavan taulukon mukaisesti ja jos tämän lain 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetyt, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täytyvät.

Eläkeaikaa vuoden 1994 loppuun mennessä	Eläkkeeseen vaadittava eläke aika
vähintään 16 vuotta	25 vuotta
vähintään 13 vuotta	26 vuotta
vähintään 10 vuotta	27 vuotta
vähintään 7 vuotta	28 vuotta
vähintään 3 vuotta	29 vuotta
alle 3 vuotta	30 vuotta;

4) jos edunsaaja on saavuttanut eroamisikänsä.

10 §

Eläkettä karttuu kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 lukien jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/180 prosenttia eläkkeen perusteena olevista työansioista, jos kysymyksessä on sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran haltija, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto ja hänellä on sotilasarvo, taikka 8 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettu virkamies. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tutkintoa edellyttävän viranhaltijan eläkettä karttuu jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/120 prosenttia eläkkeen perusteena olevista työansioista. Tämän momentin kahdessa edellisessä virkkeessä tarkoitettujen viranhaltijain tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tätä momenttia sovelletaan vain:

1) jos edellä tarkoitettulla edunsaajalla on tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita vähintään keskimäärin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä säädetyt eläkeiän saavuttamista tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden kuluessa on vähintään kolmena kalenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita edellä mainittu määrä; tai

2) jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään 5 a §:ää soveltaen tai vanhuuseläke 8 §:n 4 momentin 1-3 kohtaa soveltaen

Laskettaessa eläkkeiden enimmäismäärää 8 §:n 4 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulle edunsaajalle, eläkkeiden enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta ansiosta. Laskettaessa eläkkeiden enimmäismäärää 8 §:n 4 momentin 3 kohdassa tarkoitettulle edunsaajalle sekä sellaiselle puolustusvoimien sotilasammattihenkilön tai värvätyn taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan viran haltijalle, joka on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sovelletaan kuitenkin seuraavaa taulukkoa:

Eläkeaikaa vuoden 1994 loppuun mennessä	Prosenttia
vähintään 16 vuotta	66 prosenttia
vähintään 13 vuotta	65 prosenttia
vähintään 10 vuotta	64 prosenttia
vähintään 7 vuotta	63 prosenttia
vähintään 3 vuotta	62 prosenttia
alle 3 vuotta	61 prosenttia

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan kuitenkin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu 31 päivän joulukuuta 2005 jälkeen.

Sen estämättä, mitä tämän lain 7 f §:ssä säädetään, sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, taikka erikoisupseerin, sotilaspapin, sotilasammattihenkilön, rajavartijan tai merivartijan tehtävissä palvelevan edunsaajan eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan enintään seitsemän kalenterivuoden työansioista, jos palvelus päättyy ennen vuotta 2008, enintään kahdeksan vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2008 ja enintään yhdeksän vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2009.

Eläkkeen perusteena olevan ansion laskentaan vaikuttavien vuosien työansiot ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2005 korotetaan eläkettä laskettaessa kertoimella, jossa ansio-

tasoindeksin paino on 80 % ja kuluttajahintaindeksin paino 20 % vuoden 2004 tasolle ja siitä edelleen laskentavuoden tasolle sen vuoden palkkakertoimella. Tarkistettaessa ansioita käytetään seuraavia pistelukuja:

0,819
0,844
0,863
0,900
0,940
0,968
1,000

Ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 sotilas-eläkejärjestelmän mukaisesta tehtävästä eläkkeelle siirtyneen ja vuonna 2005 eläkkeelle siirtyvän edunsaajan eläkettä korote-

taan vuosittain indeksillä, jossa ansiotasoindeksin paino on 50 % ja kuluttajahintaindeksin paino 50 %, kunnes eläkkeensaaja täyttää 60 vuotta, kuitenkin enintään vuoteen 2011 saakka.

Laskettaessa eläkettä 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdissa mainituille edunsaajille ei sovelleta, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädetään. Muiden puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien edunsaajien osalta sovelletaan, mitä edellä mainitun voimaantulosäännöksen 5 momentissa säädetään. Jos edunsaajan eroamisikä on alle 63 vuotta, rajaprosenttia korotetaan sen mukaisesti, mitä ammatillisen erityiseläkeiän valinneista edunsaajista viimeksi mainitussa momentissa säädetään.

2.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään valtion eläkelain muuttamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetun lain (638/1994) voimaantulosäännökseen uusi 9—12 momentti seuraavasti:

Sen estämättä mitä tämän lain 8 §:n 4 momentin 2 ja 4 kohdassa säädetään, sellaisella sotilasammattihenkilön virassa palvelevalla virkamiehellä, joka on palvellut värvätynä 31 päivänä joulukuuta 1994, on oikeus saada valinnaisesti vanhuuseläke seuraavan taulukon mukaisesti:

Eläkeaikaa 31.12.1994	Eläkkeeseen oikeuttava ikä
vähintään 16 vuotta	50 vuotta
vähintään 13 vuotta	51 vuotta
vähintään 10 vuotta	52 vuotta
vähintään 7 vuotta	53 vuotta
vähintään 3 vuotta	54 vuotta
alle 3 vuotta	55 vuotta

Mikäli sellainen edunsaaja, jonka eroamisikä tässä virassa on 60 vuotta, ottaa eläkkeen ennen 55 vuoden iän täyttymistä, karttuneen eläkkeen määrää ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1994 vähennetään 0,27 prosenttia jokaiselta varhennetulta kuukaudelta. Vähennys lasketaan yhteensovitetusta eläkkeestä.

Sen estämättä mitä tämän lain 8 §:n 4 momentin 2 ja 4 kohdassa säädetään, sellaisella puolustusvoimien siviilivirassa palvelevalla virkamiehellä, joka on palvellut värvätynä

31 päivänä joulukuuta 1994, on oikeus saada valinnaisesti vanhuuseläke seuraavan taulukon mukaisesti:

Eläkeaikaa 31.12.1994	Eläkkeeseen oikeuttava ikä
vähintään 16 vuotta	50 vuotta
vähintään 13 vuotta	51 vuotta 6 kuukautta
vähintään 10 vuotta	53 vuotta
vähintään 7 vuotta	54 vuotta 6 kuukautta
vähintään 3 vuotta	56 vuotta
alle 3 vuotta	57 vuotta 6 kuukautta

Mikäli sellainen edunsaaja, jonka eroamisikä tässä virassa on 60 vuotta tai yli sen, ottaa eläkkeen ennen 57 vuoden 6 kuukauden iän täyttymistä, karttuneen eläkkeen määrää ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1994 vähennetään 0,33 prosenttia jokaiselta varhennetulta kuukaudelta. Vähennys lasketaan yhteensovitetusta eläkkeestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

3.

Laki

valtion perhe-eläkelain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 680/2004.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa
eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voi-
maan.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*

1.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 5 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 939/1999,

muutetaan 8 §:n 4 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 10 §:n 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 8 §:n 4 momentti laeissa 1180/1996 ja 638/1994 ja mainitussa laissa 939/1999, 10 §:n 3 momentti mainitussa laissa 638/1994 ja 10 §:n 8 momentti laissa 1006/2002, sekä

lisätään lakiin uusi 7 f § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen upseerin tai opistoupseerin viran haltijalla, joka vähintään viisi vuotta on palvellut virassa, johon pääsyä varten vaaditaan lentäjän tutkinto, on oikeus siirtyessään eläkkeelle tällaisesta virasta lukea eläkeajaksi siinä palvelemaisensa aika puolitoistakertaisena.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 3

Ehdotus

5 §

(6 mom. kumotaan)

7 f §

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan 8 §:n 4 momentin 1—3 kohdan mukaisen edunsaajan kohdalla huomioon ainoastaan 10 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaiset ansiot enintään 10 eläketapahtumaa edeltävän vuoden ajalta tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävältä ajalta. Eläkkeen perusteena oleva ansio lasketaan 7 b ja 7 c §:n mukaisesti ja saatu summa jaetaan tarkasteluajan sotilaseläkkeeseen oikeuttavien päivien lukumäärällä. Kyseinen luku kerrotaan 30:llä.

8 §

Eläkeiän saavuttaminen ei kuitenkaan ole edellytyksenä vanhuuseläkkeen saamiseksi:

1) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 4

momentissa tarkoitettu uusi edunsaaja:

a) sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta; ja

b) edellä a alakohdassa tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä a alakohdassa tarkoitettussa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta, ja tästä eläkeajasta vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään kolme vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden vuoden ajalta;

2) jos puolustusvoimien erikoisupseerin, sotilaspapin tai sotilasammattihenkilön taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin tai rajavartijan virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta ja hänellä on tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta ja tästä eläkeajasta vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään kolme vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden vuoden ajalta;

3) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin tutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään seuraavan taulukon mukainen määrä

momentissa tarkoitettu uusi edunsaaja

a) sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta; ja

b) edellä a alakohdassa tarkoitettulla virkamiehellä on sotilasarvo sekä a alakohdassa tarkoitettussa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä muun kuin lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa palvelevan virkamiehen osalta niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään, kun hän erosi palveluksesta ja jos tämän lain 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetty, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

2) jos puolustusvoimien erikoisupseerin, sotilaspapin tai sotilasammattihenkilön taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta ja hänellä on tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään 30 vuotta ja jos tämän lain 10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetty, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

3) jos, milloin kysymyksessä on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin tutkinto, palvelevalla virkamiehellä on sotilasarvo ja tällaisessa virassa tai yhteensä siinä ja muussa puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen sotilasvirassa ja värvätyn, rajavartijan ja merivartijan tehtävissä eläkeaikaa vähintään seuraavan taulukon mukaisesti ja jos tämän lain

ja tästä eläkeajasta vähintään kuusi kuukautta välittömästi ennen palveluksen päättymistä ja vähintään kolme vuotta palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden vuoden ajalta:

Eläkeaikaa vuoden 1994 loppuun mennessä	Eläkkeeseen vaadittava eläkeikä
vähintään 16 vuotta	25 vuotta
vähintään 13 vuotta	26 vuotta
vähintään 10 vuotta	27 vuotta
vähintään 7 vuotta	28 vuotta
vähintään 3 vuotta	29 vuotta
alle 3 vuotta	30 vuotta;

4) jos edunsaaja on saavuttanut eroamisikänsä.

10 §

Eläkkeen määrä on kuitenkin jokaiselta eläkeajaksi luetulta täydeltä kuukaudelta 1/6 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta, jos kysymyksessä on sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran haltija, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto ja hänellä on sotilasarvo, taikka 8 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettu virkamies. Tätä momenttia sovelletaan vain:

1) jos edellä tarkoitettu edunsaaja on palveluksensa päättymistä välittömästi edeltäneet kuusi kuukautta ollut yhtäjaksoisesti jatkuneessa palveluksessa ja hänellä säädetyn eläkeiän saavuttamista tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden vuoden kuluessa on eläkeaikaa tällaisessa

10 §:n 3 momentin 1 kohdassa säädetty, eläkkeen perusteena olevia ansioita koskevat edellytykset täytyvät.

Eläkeaikaa vuoden 1994 loppuun mennessä	Eläkkeeseen vaadittava eläkeikä
vähintään 16 vuotta	25 vuotta
vähintään 13 vuotta	26 vuotta
vähintään 10 vuotta	27 vuotta
vähintään 7 vuotta	28 vuotta
vähintään 3 vuotta	29 vuotta
alle 3 vuotta	30 vuotta;

4) jos edunsaaja on saavuttanut eroamisikänsä.

10 §

Eläkettä karttuu kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2005 lukien jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/180 prosenttia eläkkeen perusteena olevista työansioista, jos kysymyksessä on sellaisen upseerin tai opistoupseerin viran haltija, johon ehdottomana kelpoisuusehtona on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto ja hänellä on sotilasarvo, taikka 8 §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettu virkamies. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tutkintoa edellyttävän viranhaltijan eläkettä karttuu jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/120 prosenttia eläkkeen perusteena olevista työansioista. Tämän momentin kahdessa edellisessä virkkeessä tarkoitettujen viranhaltijan tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tätä momenttia sovelletaan vain:

1) jos edellä tarkoitettulla edunsaajalla on tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita vähintään keskimäärin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä säädetyn eläkeiän saavuttamista tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden kuluessa on vähintään kolmena ka-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

palveluksessa vähintään kolme vuotta; tai

2) jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään 5 a §:ää soveltaen tai vanhuuseläke 8 §:n 4 momentin 1—3 kohtaa soveltaen.

Laskettaessa 7 momentin mukaisesti eläkkeiden enimmäismäärää 8 §:n 4 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle edunsaajalle sekä sellaiselle puolustusvoimien sotilasammattihenkilön tai värvätyn taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan viran haltijalle, joka on 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sovelletaan kuitenkin 7 momentin lopussa olevan taulukon asemesta seuraavaa taulukkoa:

Eläkeaikaa	Prosenttia
vähintään 16 vuotta	66 prosenttia
vähintään 13 vuotta	65 prosenttia
vähintään 10 vuotta	64 prosenttia
vähintään 7 vuotta	63 prosenttia
vähintään 3 vuotta	62 prosenttia
alle 3 vuotta	61 prosenttia

lenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita edellä mainittu määrä; tai

2) jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään 5 a §:ää soveltaen tai vanhuuseläke 8 §:n 4 momentin 1—3 kohtaa soveltaen.

Laskettaessa eläkkeiden enimmäismäärää 8 §:n 4 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulle edunsaajalle, eläkkeiden enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta ansiosta. Laskettaessa eläkkeiden enimmäismäärää 8 §:n 4 momentin 3 kohdassa tarkoitetulle edunsaajalle sekä sellaiselle puolustusvoimien sotilasammattihenkilön tai värvätyn taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan viran haltijalle, joka on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, sovelletaan kuitenkin seuraavaa taulukkoa:

<i>Eläkeaikaa vuoden 1994 loppuun mennessä</i>	Prosenttia
vähintään 16 vuotta	66 prosenttia
vähintään 13 vuotta	65 prosenttia
vähintään 10 vuotta	64 prosenttia
vähintään 7 vuotta	63 prosenttia
vähintään 3 vuotta	62 prosenttia
alle 3 vuotta	61 prosenttia

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan kuitenkin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu 31 päivän joulukuuta 2005 jälkeen.

Sen estämättä, mitä tämän lain 7 f §:ssä säädetään, sellaisessa upseerin tai opistouseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistouseerin virkatutkinto, taikka erikoisupseerin, sotilaspapin, sotilasammattihenkilön, rajavartijan tai merivartijan tehtävissä palvelevan edunsaajan eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan enintään seitsemän kalenterivuoden työansioista, jos palvelus päättyy ennen vuotta 2008, enintään kahdeksan vuoden työansioista, jos palvelus

päättyy vuonna 2008 ja enintään yhdeksän vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2009.

Eläkkeen perusteena olevan ansion laskentaan vaikuttavien vuosien työansiot ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2005 korotetaan eläkettä laskettaessa kertoimella, jossa ansiotasoindeksi paino on 80 % ja kuluttajahintaindeksi paino 20 % vuoden 2004 tasolle ja siitä edelleen laskentavuoden tasolle vuoden palkkakertoimella. Tarkistettaessa ansioita käytetään seuraavia pistelukuja:

0,819
0,844
0,863
0,900
0,940
0,968
1,000

Ennen 1 päivänä tammikuuta 2005 sotilaseläkejärjestelmän mukaisesta tehtävästä eläkkeelle siirtyneen ja vuonna 2005 eläkkeelle siirtyvän edunsaajan eläkettä korotetaan vuosittain indeksillä, jossa ansiotasoindeksi paino on 50 % ja kuluttajahintaindeksi paino 50 %, kunnes eläkkeensaaja täyttää 60 vuotta, kuitenkin enintään vuoteen 2011 saakka.

Laskettaessa eläkettä 8 §:n 4 momentin 1–3 kohdissa mainituille edunsaajille ei sovelleta, mitä valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (679/2004) voimaantulosäätönsä 4 momentissa säädetään. Muiden puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien edunsaajien osalta sovelletaan, mitä edellä mainitun voimaantulosäätönsä 5 momentissa säädetään. Jos edunsaajan eroamisikä on alle 63 vuotta, rajaprosenttia korotetaan sen mukaisesti, mitä ammatillisen erityiseläkeiän valinneista edunsaajista viimeksi mainitussa momentissa säädetään.

3.

Laki**valtion perhe-eläkelain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/1968) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 680/2004.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Myönnettäessä perhe-eläke sellaisen edunjättäjän jälkeen, joka oli valtion eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, on yhteensovitusraja kuitenkin seuraavan taulukon mukainen prosenttimäärä, joka määräytyy edunjättäjän valtion eläkelain mukaan vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavan palvelusajan perusteella:

(2 mom. kumotaan)

<i>Eläkeaikaa vähintään</i>	<i>Prosenttia</i>
<i>30 vuotta</i>	<i>66</i>
<i>25 vuotta</i>	<i>65</i>
<i>20 vuotta</i>	<i>64</i>
<i>15 vuotta</i>	<i>63</i>
<i>10 vuotta</i>	<i>62</i>
<i>5 vuotta</i>	<i>61</i>
<i>alle 5 vuotta</i>	<i>60</i>

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.